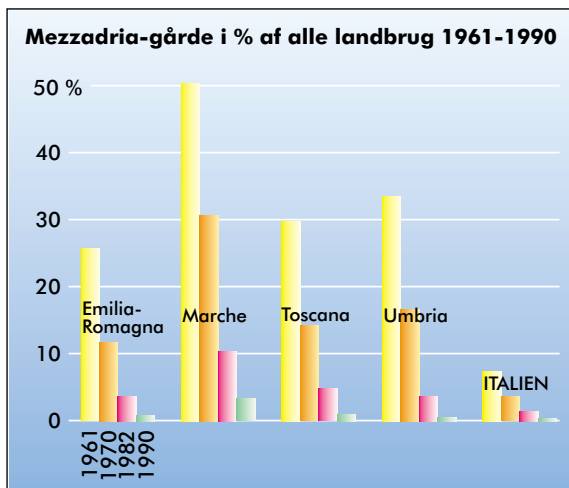

10. Kulturlandskabet

- i det åbne land

Tilbagegang i mezzadria-gårdene 1960-90. Mezzadria systemet var særligt udbredt i Mellemitalien.

net. Cisternevand og lokum var normalen. Efter organisering af bønderne opstod der uro, og under parolen „al jord til den der dyrker jorden“ blev mezzadria-systemet officielt afskaffet i 1950.

Det var herefter planen, at forpagteren skulle købe jorden af grundejeren, men det viste sig i de fleste tilfælde at være en dårlig løsning, fordi forpagteren ikke havde den nødvendige kapital. Derfor startede der en affolkning af landdistrikterne, og i midten af 1960'erne var billedet af det landlige Toscana således forsømte marker og forfaldne gårde. Som en følge heraf begyndte der et udsalg af landbrugsjord. Englændere, tyskere og schweizere kastede sig over de mindre landbrugsejendomme, som blev solgt til spotpriser. I dag er udviklingen vendt, og mange italienere er igen flyttet fra byerne til landet. Priserne på toscanske landejendomme er de senere årtier steget særdeles meget. Det har for mange været en god investering at købe en tidligere mezzadria-gård og udleje ejendommen til *agriturismo*.

Coltura mista - blandingslandbrug

Med lenssystemets afløsning og bondefrigørelsen i 1100-tallet blev begrebet „*coltura mista*“ gradvist indført, først og fremmest i Toscana, Umbria, Marche, Emilia-Romagna og Veneto. Coltura

mista betyder en blandet dyrkning, hvor den dyrkede jord er tilplantet med både frugttræer (fx oliven), buskkulturer (fx vin), korn (fx hvede) og grøntsager på et og samme areal - over eller ved siden af hinanden.

Coltura mista er en økologisk bæredygtig dyrkningsform, som har været foretrukket på de små italienske landbrug gennem århundreder på grund af sin stabilitet. Men de senere år har antallet af gårde med coltura mista været i tilbagegang, fordi

FAKTA OM:

Agriturismo

Agriturismo betyder 'bondegårdsferie' og er en alternativ produktionsform for mange små landbrug, der kan tjene mange penge ved at udleje gården til turister. Kvaliteten på gårdene svinger meget fra primitive småbrug til gårde med vild luksus, inklusiv egen vinproduktion og swimmingpool. På internetadressen www.agriturismo.regione.it findes der regionale kort fra Toscana med næsten 1.000 gårde med agriturismo. Her kan man klikke ind og bestille sit ferieophold, se fotos, antal sengepladser, osv. Normalt skal opholdet vare mindst en uge.

Toscana er det sted i Italien, hvor agriturismo er mest udbredt. Her har mange tidligere mezzadriabrug nemt kunnet indrettes til turistlejligheder, og med bopæl på disse gårde har turisterne nem adgang til Toscanas natur, kulturhistorie, gastronomi, mv. De dyreste og mest imponerende steder ligger i Chiantiområdet i provinserne Firenze og Siena.

Mange toscanske landejendomme ligger på toppen af små bakkedrag i det åbne land.

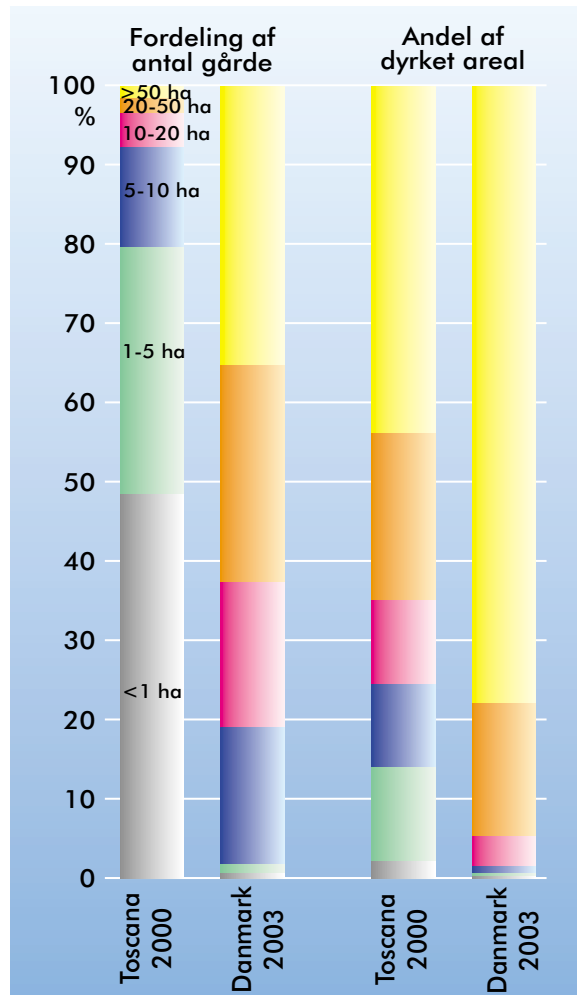
større og specialiserede gårde opkøber de mindre landbrug.

Landbrugenes størrelse

I Toscana er forholdet mellem landbrugsbedriftenes størrelse og det areal, den enkelte gård dyrker, meget skævt sammenlignet med Danmark. Toscana er de små landbrugsbedrifters land. Næsten 80% af gårdene i Toscana er mindre end 5 ha, og de dyrker kun 4,7% af det opdyrkede

Et typisk billede af et toscansk landbrug: Oliven, vin og cypresser på en lille bakke.

Landbrugenes fordeling på størrelsen og deres andel af det opdyrkede areal i Toscana og Danmark.

areal. I Danmark er kun 2,1% af gårdene under 5 ha og de dyrker kun 0,1% af det dyrkede areal. I Danmark udgør gårde over 30 ha 51% af alle gårdene, og de dyrker 88% af landbrugsarealet. I Toscana udgør gårde over 30 ha kun 4,2% af det samlede antal gårde, men de dyrker 55,3% af det samlede landbrugsareal.

Ligesom i Danmark nedlægges der i Toscana hvert år mange landbrugsbedrifter. I 10 års perioden 1990-2000 er antallet af landbrugsbedrifter reduceret med 9.869 (6,6 % af brugene), mens 69.870 ha (7,5% af landbrugsarealet) er opgivet.